

SUOMENHEVOSEN KANTAKIRJAAN MERKITSEMINEN, JALOSTUSARVOSTELU JA SIITOKSENKÄYTTÖ

www.hippos.fi

Hevosten rekisteröintiin ja kantakirjaan merkitsemiseen liittyvää sanastoa on muutettu vastaamaan EU:n hevosten tunnistamiseen ja eläinjalostukseen liittyvää lainsäädäntöä.

Selitykset liitteessä käytettävistä termeistä:

Kantakirja	<i>Entinen hevosten perusrekisteri. Hevonen ilmoitetaan merkittäväksi kantakirjaan 1 kk kuluessa syntymästään ja merkitään kantakirjaan tunnistuksen jälkeen, viimeistään syntymävuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Aiemmin perusrekisteriin merkityt hevoset on siirretty kantakirjaan merkityiksi.</i>
Jalostusarvostelu	<i>Entinen kantakirjaus. Jalostusarvostelussa tammät ja oriit arvioidaan jalostuseläiminä niiden suorituskyvyn mukaisilla jalostussuunnilla ja merkitään jalostusluokkiin. Jalostusarvostelu tehdään ensin yksilötulosten perusteella ja myöhemmin jälkeläistulosten perusteella. Aiemmin kantakirjatut hevoset merkitään jalostusarvostelluiksi.</i>
Tunnistusasiakirja	<i>Hevospassi tai rekisteritodistus, jossa on hevosen tunnistetiedot.</i>

Sisällys

SUOMENHEVOSEN KANTAKIRJAAN MERKITSEMINEN,	1
JALOSTUSARVOSTELU JA SIITOKSEENKÄYTTÖ.....	1
1. KANTAKIRJAAN MERKITSEMINEN	3
2. JALOSTUSARVOSTELU.....	4
2.1. YKSILÖARVOSTELUN TOTEUTUS.....	4
2.2. JÄLKEÄISARVOSTELU.....	6
3. JUOKSIJASUUNTA (J).....	7
3.1. YKSILÖARVOSTELU.....	7
3.2. JÄLKEÄISARVOSTELU.....	9
4. RATSUHEVOSSUUNTA (R).....	10
4.1. YKSILÖARVOSTELU.....	10
4.2. JÄLKEÄISARVOSTELU.....	17
5. PIENHEVOSSUUNTA (P).....	19
5.1. YKSILÖARVOSTELU.....	19
5.2. JÄLKEÄISARVOSTELU.....	26
6. TYÖHEVOSSUUNTA (T).....	28
6.1. YKSILÖARVOSTELU.....	28
6.2. JÄLKEÄISARVOSTELU.....	32
7. TAMMAN RAKENNETARKASTUS.....	33
8. ORIIN SIITOKSEEN KÄYTTÖ	33

1. KANTAKIRJAAN MERKITSEMINEN

Suomenhevosen kantakirjaan merkitsemisestä määrätään Eviran vahvistamassa jalostusohjesäännössä ja Suomen Hippos ry:n ravikilpailusäännöissä.

Suomenhevosen kantakirjaan merkitään kaikki puhtasrotuiset suomenhevoset, jotka on tunnistettu kantakirjan sääntöjen mukaisesti. Kantakirja luo jalostus- ja kilpailutoiminnalle luotettavan perustan, joka turvaa myös kasvattajien ja hevosenomistajien oikeudet.

Suomenhevosvarsa on ilmoitettava kantakirjaan merkitsemistä varten kuukauden sisällä syntymäpäivästä. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu maksu. Varsa on ilmoitettava syntymätodistuksella kantakirjaan viimeistään syntymävuoden joulukuun viimeiseen päivään mennessä ja tunnistettava viimeistään syntymävuotta seuraavan vuoden maaliskuun viimeiseen päivään mennessä, jotta se saisi ravikilpailuoikeuden.

Vain jalostusarvostelussa hyväksytyyn oriin jälkeläinen saa ravikilpailuoikeuden. Oriin jalostukseen käyttöoikeus tulee olla voimassa tamman astutushetkellä. Edellä olevasta poiketen ravikilpailuoikeuden saavat myös sellaisen jalostukseen hyväksymättömän oriin jälkeläiset, jotka ovat syntyneet oriinomistajan astutushetkestä varsomishetkeen omistamista oriista ja tammoista. Oriinomistajana tai -omistajina sekä tammanomistajana tai -omistajina on oltava sama henkilö tai samat henkilöt. Oriin ja tamman tulee olla saman henkilön tai yhteisön tai samojen henkilöiden omistuksessa ja hallinnassa kaikissa rekistereissä astutushetkestä varsomishetkeen. Hevosten omistusosuuksien tulee olla 100 %. Samaksi omistajaksi katsotaan myös perheenjäsenet seuraavissa tapauksissa: aviopuoliset, samassa taloudessa asuvat avopuoliset, vanhempien ja lasten yhteisomistukset sekä alaikäisten sisarusten yhteisomistukset. Sukulaisuussuhde tulee pystyä todentamaan.

Tunnistusasiakirjaan saa tehdä muutoksia vain kantakirjanpitäjä. Tunnistusasiakirja on aina luovutettava hevosen mukana uudelle omistajalle. Kadonneen tai tuhoutuneen tunnistusasiakirjan tilalle Suomen Hippos antaa pyynnöstä uuden, kun alkuperäisen tunnistusasiakirjan katoamisesta on annettu luotettava selvitys ja passi kuulutuksella mitätöity. Kadonneen tunnistusasiakirjan uusiminen aiheuttaa hevoselle teurastuskiellon uusimispäivästä lukien komission asetuksen (2015/262) mukaan ellei lääkityshistoriaa pystytä luotettavasti todentamaan.

Kantakirjaan merkitty suomenhevonen voidaan merkitä Suomen Hippoksen kilpailurekisteriin, jos sillä on kilpailuoikeus.

Kantakirjaan ei merkitä sellaisia hevosten nimiä, jotka ovat sopimattomia, aiheuttavat sekaannusta jo kantakirjaan merkittyjen nimien kanssa tai ovat virallisesti suojattuja kasvattajanimiä. Tarkemmat vaatimukset suomenhevosten nimeämiselle on esitetty erillisessä Suomen Hippoksen nimisäännössä. Jos hevoselle ei anneta hyväksyttävää nimiehdotusta, Suomen Hippoksella on oikeus nimetä hevonen. Kantakirjaan merkityn hevosen nimeä ei voi muuttaa ilman erityistä syytä.

2. JALOSTUSARVOSTELU

Jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan vähintään 4-vuotiaat suomenhevosen kantakirjaan merkityt yksilöt. Jalostusarvosteluun ei ole oikeutettu osallistumaan tamma, joka on todistettavasti tiine neljä kuukautta aikaisemmin suoritetusta astutuksesta.

Hevosten jalostusarvostelussa perustana on hevosten hyvinvointi. Jalostusarvostelutilaisuudessa eläinlääkäri tai lautakunnan puheenjohtaja voi keskeyttää hevosen suorituksen hevosen hyvinvoinnin perusteella.

Hevosen hyväksymisen edellytyksenä on, että hevonen on suorituksiltaan, luonteeltaan, liikkeiltään, rakenteeltaan ja terveydeltään jalostushevoseksi sopiva. Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamiseksi hevosen on täytettävä Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan määrittämät rakenne- ja terveystaustavaatimukset (Liite 2). Hevosen hyväksymisen edellytyksenä on, että hevonen saa jokaisesta rakennearvostelun arvostelukohdasta vähintään 5 pistettä ja täyttää jalostussuunnittain määritellyt suoritusvaatimukset. Mikäli hevosen pisteissä on 5 tai useampi 6, voidaan antaa alempi palkinto kuin suoritukset edellyttäisivät. Heikentyneiden rakenne- tai terveystaustavaatimusten perusteella hevosen palkintoa voidaan alentaa tai hevonen voidaan jättää palkitsematta.

2.1. YKSILÖARVOSTELUN TOTEUTUS

Jalostusarvosteluun kuuluvat seuraavat asiat:

1. mittaus
2. rakennearvostelu
3. jalostussuunnan mukaiset suorituskokeet
4. luonteen arviointi
sekä oriilla eläinlääkärintarkastus.

Jalostusarvostelussa hyväksytty tai hylätty hevonen voidaan esittää jalostusarvostelussa uudelleen. Jalostusarvostelutilaisuudessa hevosen voi esittää kerrallaan vain yhdelle jalostussuunnalle.

2.1.1. MITTAUS JA KUNTOLUOKAN ARVIOINTI

Jalostusarvosteltavasta hevosesta otetaan seuraavat mitat: säkäkorkeus, lautaskorkeus, rungon pituus, rinnan leveys, lautasen leveys (ei J-suunnalla), rinnan ympäryys ja etusäären ympäryys. Myös hevosen purenta tarkastetaan. Tammoilla tarkistetaan mahdolliset kaviorustojen luutumukset ja jalkaterveys. T-suunnalla määritetään vetokokeella esitettävän hevosen arviopaino.

Jalostusarvostelussa hevonen on esitettävä ilman pohjallisia tai kaviopohjan peittäviä kenkiä. Mittauksessa ja kavioiden arvostelussa hevonen on esitettävä siinä kengityksessä, jossa hevonen suorittaa suorituskokeet. Korkeusmittojen tuloksesta vähennetään hokit ja kengät.

Kaikilta jalostusarvosteltavilta hevosilta määritetään kuntoluokka pistein yhdestä viiteen (1-5) kylkiluiden päällä olevan rasvakerroksen perusteella seuraavasti: 1 = erittäin laiha, 2 = laiha, 3 = normaali, 4 = lihavahko ja 5 = lihava. Tarkentamiseen voidaan lisäksi käyttää + tai - merkkiä.

Hevosien lihavuus tai laihuus vaikuttavat sen mittoihin. Rinnanympärysmitta voi vaihdella jopa 10 cm, rungon pituus 3-4 cm, lautaskorkeus 2 cm ja säkäkorkeus 1 cm. Lihavuusaste selittää mittoja ja kertoo, minkälaisessa kunnossa hevonen on esitetty jalostusarvostelussa.

2.1.2. RAKENNEARVOSTELU

Rakenteesta arvioidaan seuraavat kohdat:

- tyyppi (laatu- ja rotutyyppi, sukupuolileima), kaikki tyypit arvioidaan sanallisesti ja laatutyyppi pisteytetään
- runko
- jalka-asennot ja liikkeiden säännöllisyys
- jalkojen terveys
- kaviot

Arvostelukohdista annetaan pisteitä 4-10. Puolikkaita pisteitä voidaan käyttää. J-suunnan rakennearvostelussa käyntiliikkeet arvostellaan sanallisesti.

2.1.3. SUORITUSKOKEET

Jalostusarvostelussa yksilöarvosteltavan hevosen on suoritettava jalostussuunnan mukaiset suorituskokeet. Suorituskokeiden toteutus on kuvattu jalostussuunnittain jäljempänä.

Juoksijahevossuunta (J)

J-suunnalla oriit ja tammam suorittavat ajokokeen. Jälkeläistensä perusteella arvosteltaville tammoille ajokoe on vapaaehtoinen.

Ratsuhevossuunta (R)

Ratsusuunnalle hyväksyttävän hevosen on suoritettava hyväksytysti ratsastuskokeet. Tamma voidaan hyväksyä R-suunnalle myös ratsastettavuuskokeella. Jälkeläistensä perusteella arvosteltaville tammoille ratsastettavuuskoe on vapaaehtoinen.

Pienhevossuunta (P)

Pienhevossuunnalle arvosteltavan hevosen tulee suorittaa hyväksytysti joko ajettavuus- tai ratsastettavuuskoe. Jälkeläistensä perusteella arvosteltaville tammoille ajettavuus- ja ratsastettavuuskoe ovat vapaaehtoisia.

Työhevossuunta (T)

T-suunnalla oriit ja tammam suorittavat joko veto- tai ajettavuuskokeen. Jälkeläistensä perusteella arvosteltaville tammoille veto- ja ajettavuuskoe ovat vapaaehtoisia.

2.1.4. LUONTEEN ARVIOINTI

Luonteen arvostelemiseksi lautakunnan jäsenet tarkkailevat hevosta koko jalostusarvostelutilaisuuden ajan. Hevosen luonne arvostellaan sekä sanallisesti että pistein neljästä kymmeneen (4-10). Vihaisuus, levottomuus ja arkuus voivat aiheuttaa hevosen hylkäämisen. Rakennearvostelulautakunta, suorituskokeiden vastaanottajat, mittaajat ja oriilla eläinlääkäri antavat kukin luonnepisteen, joista muodostetaan hevosen jalostusarvostelun kokonaisluonnepiste. Kokonaisluonnepisteessä painotetaan hevosen luonnetta suorituskokeen yhteydessä.

2.1.5. ORIIDEN ELÄINLÄÄKÄRINTARKASTUS

Eläinlääkärintarkastukseen kuuluvat sekä yleinen että ortopedinen terveydentilan tarkastus. Samassa yhteydessä tarkastetaan hevosen liikkeet suoralla uralla kovalla alustalla sekä R- ja P-suunnan hevosten liikkeet lisäksi ympyrällä pehmeällä alustalla. Eläinlääkäri antaa sanallisen arvostelun oriin terveydentilasta ja pisteyttää jalkojen terveyden asteikolla 4-10.

Oriin jaloista otetaan röntgenkuvat perinnöllisten kasvuhäiriömuutosten ja muiden löydösten kartoittamiseksi. Röntgentutkimus tulee tehdä Suomen Hippoksen antamaan määräaikaan mennessä.

2.2. JÄLKEÄISARVOSTELU

Hevosen jalostusarvostelu voidaan tehdä myös sen jälkeläisten tulosten perusteella, jolloin hevosen tulee täyttää jalostussuunnittain määriteltyjen jälkeläispalkintojen vähimmäisvaatimukset. Jalostusarvostelutilaisuudessa hevoselle tehdään mittaus, rakenteen arvostelu sekä terveystarkastus. Ajettavuus- tai ratsastettavuuskoe on vapaaehtoinen.

Jalostusarvostelussa hyväksytty hevonen voidaan jälkeläisten tulosten perusteella siirtää jalostusarvosteluluokkiin.

Jälkeläisarvostelu suoritetaan hevosen jälkeläisten kilpailu- tai jalostusarvostelutulosten perusteella. Juoksijasuunnalla jälkeläisarvostelun perusteena käytetään lisäksi vanhempien, omien ja jälkeläisten ravikilpailutulosten perusteella laskettavia jalostusindeksejä. Ratsu-, pien- ja työhevossuunnan yksilöiden jälkeläisistä voidaan hyväksyä saman yksilön tulokset sekä jalostusarvostelun että kilpailusuoritusten osalta jälkeläisten tuloksia ja suorituksia huomioitaessa.

Jalostusarvostelussa hyväksytty suomenhevosori voidaan jälkeläisarvostelun perusteella palkita Valio- tai L3 I palkinnolla ja tamma Valio -, L3 I tai L3 II palkinnolla. Jälkeläispalkintojen vaatimukset jalostussuunnittain on kuvattu jäljempänä.

Palkittujen hevosten omistajille voidaan maksaa rahapalkintoja.

Mikäli jalostusarvostelussa hyväksytyyn hevosen jälkeläisillä todetaan haitallinen perinnöllinen vika tai sairaus (liite 2), Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta voi poistaa hevosen jalostuskäytöstä.

Mikäli jalostusarvostelussa hyväksytyllä tammalla on todettu vakava perinnöllinen terveyshaitta, ei tammaa voida palkita jälkeläisistään.

3. JUOKSIJASUUNTA (J)

3.1. YKSILÖARVOSTELU

3.1.1. ORIIT

Hyväksyminen

Ori voidaan hyväksyä jalostusarvostelussa J-suunnalla, kun ori on ravikilpailuissa vähintään 1600 metrin matkalla saavuttanut hyväksytyin ajan, joka kilometriä kohti laskettuna on

4-vuotiaana	1.33,0 tai parempi ja voittosumma vähintään 3500 euroa
5-vuotiaana	1.31,0 tai parempi ja voittosumma vähintään 7000 euroa
yli 5-vuotiaana	1.28,0 tai parempi ja voittosumma vähintään 14 000 euroa

Palkitseminen

Jalostusarvosteltu ori voidaan palkita, mikäli oriilla ei todeta vakavia rakenteellisia heikkouksia ja ori on saavuttanut seuraavan suoritustason:

<i>I palkinto</i>	ennätys 1.22,0 tai voittosumma 4-vuotiaana 40 000 euroa, 5-vuotiaana 60 000 euroa sekä 6-vuotiaana ja sitä vanhempana 100 000 euroa.
<i>II palkinto</i>	ennätys 1.24,0 tai voittosumma 4-vuotiaana 20 000 euroa, 5-vuotiaana 30 000 euroa sekä 6-vuotiaana ja sitä vanhempana 50 000 euroa.
<i>III palkinto</i>	ennätys 1.25,0 tai voittosumma 4-vuotiaana 15 000 euroa, 5-vuotiaana 20 000 euroa sekä 6-vuotiaana ja sitä vanhempana 30 000 euroa.

6-vuotiaan ja vanhemman oriin on täytettävä sekä ennätys- että voittosummavaatimukset.

Juoksijasuunnan oriit voidaan arvostella edellisen vuoden tulosten perusteella ennen 30.4. järjestettävissä arvostelutilaisuuksissa.

3.1.2. TAMMAT

Hyväksyminen

Tamma voidaan hyväksyä jalostusarvostelussa J-suunnalla, kun tamma on ravikilpailuissa vähintään 1600 metrin matkalla saavuttanut hyväksytyin ajan, joka kilometriä kohden laskettuna on

4-vuotiaana 1.45,0 tai parempi

5-vuotiaana 1.43,0 tai parempi

yli 5-vuotiaana 1.40,0 tai parempi

Palkitseminen

4-vuotiaana

I palkinto ennätys 1.30,0 tai parempi

II palkinto 1.33,0 tai parempi

III palkinto 1.36,0 tai parempi

5-vuotiaana

I palkinto ennätys 1.28,0 tai parempi

II palkinto 1.31,0 tai parempi

III palkinto 1.35,0 tai parempi

yli 5-vuotiaana

I palkinto ennätys 1.26,0 tai parempi

II palkinto 1.29,0 tai parempi

III palkinto 1.32,0 tai parempi

Juoksijasuunnan tammat voidaan arvostella edellisen vuoden tulosten perusteella ennen 30.6. järjestettävissä arvostelutilaisuuksissa.

3.1.3. SUORITUSKOKEET

Ajokoe

J-suunnalla yksilöarvosteltavalle hevoselle tehdään ajokoe, jonka suorittavat kaksi lautakunnan ajotuomaria. Ajotuomarit arvioivat hevosen luonteen ja raviliikkeet asteikolla 4-10. Puolikkaita pisteitä voidaan käyttää. Raviliikkeiden arvostelussa pääpaino on nopeassa ravissa. Hevosen kilpailu-uran laukkaprosentti vaikuttaa liikepisteisiin. Luonne ja liikkeet kuvataan myös sanallisesti.

Hevosen tulee olla asiallisesti valjastettu Suomen Hippoksen ravikilpailusääntöjen mukaan. Ajokokeessa kiellettyjä varusteita ovat päätanko sekä apuaisat ja sivuremmit.

Arvostelulausunnossa raportoidaan poikkeavia lisävarusteita, mm. polvisuojat, hännän sitominen, potkuremmi, näköä rajoittavat varusteet, voimakkaat kuolaimet, sekki tai kitaraudat.

Ori voidaan vapauttaa ajokokeesta poikkeustapauksessa painavista terveydellisistä syistä. Oriin edustajan on ilmoitettava asiasta orinäyttelyn ilmoittautumisen yhteydessä ja esitettävä asiasta eläinlääkärintodistus.

Käyttöpisteet:

Raviliikkeet	4-10 pistettä
Luonne	4-10 pistettä

3.2. JÄLKELÄISARVOSTELU

3.2.1 JÄLKELÄISARVOSTELU, ORIIT

Jalostusarvostelussa hyväksytty ori voidaan palkita oriin ravikilpailuihin osallistuneiden jälkeläisten näyttöjen perusteella *Valio-palkinnolla* tai *L3 I palkinnolla*.

Jälkeläisarvostelua kuvaavan jalostusindeksin laskennassa oriilla täytyy olla palkitsemista varten vähintään kahteen ikäluokkaan kuuluvia kilpailuikäisiä jälkeläisiä ja indeksin ennustevarmuuden on oltava luotettava.

3.2.2. JÄLKELÄISARVOSTELU, TAMMAT

Jalostusarvostelussa hyväksytty tamma tai rakennetarkastukseen (ks. kohta 7.) osallistunut tamma voidaan palkita jälkeläisten ravikilpailutulosten perusteella seuraavasti:

<i>Valio-palkinto</i>	vähintään 4 jälkeläistä, joiden ennätys on ollut 4-vuotiaana vähintään 1.31, tai 5-vuotiaana vähintään 1,29, tai 6-vuotiaana ja vanhempana vähintään 1.27,0. Yhden jälkeläisen ennätys on oltava alle 1.25.
<i>L3 I palkinto</i>	vähintään 3 jälkeläistä, joiden ennätys on ollut 4-vuotiaana vähintään 1.34, tai 5-vuotiaana vähintään 1,32, tai 6-vuotiaana ja vanhempana vähintään 1.30,0
<i>L3 II palkinto</i>	vähintään 3 jälkeläistä, joiden ennätys on ollut 4-vuotiaana vähintään 1.37, tai 5-vuotiaana vähintään 1,36, tai 6-vuotiaana ja vanhempana vähintään 1.33,0

4. RATSUHEVOSSUUNTA (R)

4.1. YKSILÖARVOSTELU

4.1.1. ORIIT

Hyväksyminen

Ori voidaan hyväksyä jalostusarvostelussa ratsusuunnalla, mikäli se suorittaa jalostusarvostelutilaisuudessa hyväksytyt ratsastuskokeet. Hyväksymiseen oriin tulee saada jokaisesta arvostelukohdasta vähintään 5 pistettä.

Jalostusarvosteluun osallistumiseen vaadittavat kilpailutulokset

5-vuotiaan ja sitä vanhemman oriin tulee olla saavuttanut asetetut kilpailutulokset osallistuakseen jalostusarvosteluun. Kilpailutulokset määritellään ikäluokittain. Tulokset tulee olla saavutettu ennen jalostusarvosteluun ilmoittautumista. Tulokset tulee toimittaa ilmoittautumisen yhteydessä.

5-vuotiaalla oriilla tulee olla saavutettuna vähintään yksi hyväksytytulos virallisissa este-, koulu-, kenttä- tai valjakkoajokilpailussa. 5-vuotiskeväänä esitettävältä oriilta hyväksytään myös hyväksytytulos suomenhevosten laatuarvostelufinaalista.

6-vuotiaana oriilla tulee olla saavutettu vähintään yksi seuraavista kilpailutuloksista vähintään 1-tason kilpailuista.

Esteratsastus:	90 cm enintään 4 virhepistettä perusradalta
Kouluratsastus:	helppo B 60 % tulos
Kenttäratsastus:	harrasteluokasta hyväksytyt kokonaistulos, lisäksi rataesteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
Valjakkoajo:	valjakkoajon helpossa luokassa hyväksytyt kokonaistulos ja koulukokeessa vähintään 60 % tulos

Sijoittunut laatuarvostelufinaalissa 5-vuotiaana

7-vuotiaalla ja vanhemmalla oriilla tulee olla saavutettuna vähintään yksi seuraavista tuloksista vähintään 2-tason kilpailusta:

Esteratsastus:	100 cm enintään 4 virhepistettä perusradalta tai sijoittunut kasvattajakilpailussa
Kouluratsastus:	helppo A 60 % tulos tai sijoittunut kasvattajakilpailussa
Kenttäratsastus:	tutustumisluokan kenttäkilpailussa tai suomenhevosten helpossa luokassa hyväksytyt kokonaistulos, lisäksi rataesteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
Valjakkoajo:	helpossa luokassa hyväksytyt kokonaistulos ja koulukokeesta vähintään 62 % tulos

Jalostusarvostelutilaisuuden ratsastuskokeet

Jalostusarvostelutilaisuudessa oriin tulee suorittaa askellaji- ja estekokeet sekä testiratsastus.

Askellajikokeet

Askellajikokeessa arvioidaan hevosen kaikki askellajit sekä kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Käynnin tulee olla tahdikasta, irtonaista, rentoa, aktiivista ja matkaavoittavaa. Ravin tulee olla tahdikasta, irtonaista, säännöllistä, joustavaa ja lennokasta. Laukan tulee olla matkaavoittavaa, tahdikasta, kevyttä ja lennokasta. Hevosen tulee kantaa itsensä kaikissa askellajeissa.

Askellajikoe I suoritetaan oman ratsastajan kanssa. Vaatimukset määritellään ikäluokittain.

- 4-vuotiaan oriit suorittavat suomenhevosoriiden jalostusarvosteluohjelman 1, 4-vuotiaille oriille 2016.
- 5-vuotiaat ja vanhemmat oriit suorittavat suomenoriiden jalostusarvosteluohjelman 2. 5-vuotiaat ja vanhemmat oriit 2016.

Hevosen tulee liikkua ikäisekseen sopivassa muodossa ja tasapainossa.

Askellajikoe II suoritetaan testiratsastajan kanssa. Tasovaatimukset ovat vastaavat kuin oman ratsastajan kanssa suoritettavassa ohjelmassa. Askellajien arviointi jatkuu testiratsastajan kanssa. Testiratsastaja antaa arvioinnin hevosen ratsastettavuudesta. Testiratsastaja kiinnittää erityistä huomiota hevosen yhteistyöhaluun, eteenpäinpyrkimykseen, tasapainoon sekä kykyyn lyhentää ja pidentää askelta.

Irtohypytytys tai estekoe

4-vuotiaat oriit

4-vuotiaat oriit voivat suorittaa irtohypytyksen vain kevään arvostelutilaisuuksissa. Tämän jälkeen esitettävät oriit suorittavat testin 5-vuotiaiden vaatimusten mukaisesti.

4-vuotiaat oriit suorittavat irtohypytykskokeen. Irtohypytytys suoritetaan kolmen esteen pysty-pysty-okseri – sarjalla. Esteet ovat puomiesteitä. Varsinaisena arvosteluesteenä on nousuokseri, pystyt ovat apuesteit. Arvosteluesteen vähimmäiskorkeus on 110 cm. Esteitä voidaan korottaa 120 cm asti, mikäli hevonen vaikuttaa kyvykkäältä.

5-vuotiaat ja vanhemmat oriit

5-vuotiaat ja vanhemmat oriit suorittavat estekokeen ratsain kuuden esteen radalla:

1. Okseri edestä 85 cm, takaa 90 cm ja pituus 100 cm.
2. Pysty 90 cm
3. Lankkupysty 90 cm
4. Okseri edestä 85 cm, takaa 90 cm ja pituus 100 cm
5. Porttipysty 90 cm
6. Sarja pysty 85 cm, okseri, edestä 85 cm, takaa 90 cm ja pituus 100 cm sarjaväli 10,40 m, pienhevosilla sarjaväli 9,70 cm.

Esteiden 3 ja 4 väli on 21 metriä.

5-vuotiailta oriilta vähennetään ensimmäisen kierroksen estekorkeudesta 10 cm.

Verryttelyesteinä ovat 2. ja 1. madallettuina. Varsinaisessa testissä perusrata hypätään kokonaan ilmoitetuilla estekorkeuksilla. Tämän jälkeen toisella kierroksella hypätään korotettuna esteet 3-6. Lisäksi voidaan pyytää hyppäämään vielä muita esteitä, joita voidaan korottaa, mikäli hevonen vaikuttaa kyvykkäältä. Pudotukset ja kiellot vaikuttavat hevosen arvosteluun. Mikäli hevonen kieltää kolmesti estekokeen aikana perusradalla, suoritus hylätään.

Irtohypytyksessä ja estekokeessa arvioidaan 1) tekniikka 2) kapasiteetti ja laukka, 3) asenne ja yhteistyöhalu pistein 4-10. Puolikkaita pisteitä voidaan käyttää.

Luonteen arvostelu

Luonteen arvostelemiseksi lautakunnan jäsenet tarkkailevat hevosta koko jalostusarvostelutilaisuuden ajan. Hevosen luonne arvostellaan sekä sanallisesti että pistein neljästä kymmeneen (4-10). Vihaisuus, levottomuus ja arkuus voivat aiheuttaa hevosen hylkäämisen. Rakennearvostelulautakunta, suorituskokeiden vastaanottajat, mittaajat ja oriilla eläinlääkäri antavat kukin luonnepisteen, joista muodostetaan hevosen jalostusarvostelun kokonaisluonnepiste.

Pisteytys ja palkitseminen

Suorituskokeiden pisteytys

Suorituskokeiden kokonaispisteiden enimmäismäärä on 40. Kokonaispisteet muodostuvat yhteenlaskettuna askellajipisteiden keskiarvosta, estepisteiden keskiarvosta ja ratsastettavuus- sekä luonnepisteistä.

Eri osakoikeista pisteet muodostuvat seuraavasti:

Käynti	4-10 pistettä
Ravi	4-10 pistettä
Laukka	4-10 pistettä
Askellajipisteiden keskiarvo	4-10 pistettä

Tekniikka	4-10 pistettä
Kapasiteetti ja laukka	4-10 pistettä
Estepisteiden keskiarvo	4-10 pistettä

Testiratsastajan pisteet, ratsastettavuus **4-10 pistettä**

Askellajikokeen kuuliaisuus ja yhteistyökyky	4-10 pistettä
Estekokeen asenne ja yhteistyöhalu	4-10 pistettä
Rakennearvostelun luonnepiste	4-10 pistettä
Mittauksen luonnepiste	4-10 pistettä
Eläinlääkärin tarkastuksen luonnepiste	4-10 pistettä
Kokonaisluonnepiste	4-10 pistettä

Palkitseminen

Oriin palkitseminen määräytyy kokonaisarvostelun perusteella. Palkitsemiseen vaikuttavat sekä rakenne- että suoritusominaisuudet. Suorituskoepisteet määräävät hevosen palkinnon, mikäli rakennepisteet ovat kyseiselle palkintoluokalle riittävät. Terveysominaisuudet voivat laskea palkintoa.

4-vuotiaat oriit

4-vuotiaat oriit voidaan hyväksyä, mutta niitä ei palkita. Hyväksymiseen oriin tulee saada jokaisesta arvostelukohdasta vähintään 5 pistettä. Rakennepisteiden yhteispistemäärän tulee olla vähintään 34. Suorituspisteiden yhteispistemäärän tulee olla vähintään 28.

5-vuotiaat ja vanhemmat oriit

<i>I palkinto</i>	suorituskoee vähintään 34	rakenne vähintään 38
<i>II palkinto</i>	suorituskoee vähintään 31	rakenne vähintään 36
<i>III palkinto</i>	suorituskoee vähintään 28	rakenne vähintään 34

Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan jokaisesta arvostelukohdasta vähintään 5 pistettä. Rakennepisteiden yhteispistemäärän tulee olla vähintään 30. Suorituspisteiden yhteispistemäärän tulee olla vähintään 22.

Palkitsemiseen oikeuttavat kilpailutulokset

Ori voidaan palkita myös kilpailusuoritusten perusteella. Kilpailutulokset voidaan hankkia useammasta eri lajista. Kilpailutulokset tulee saavuttaa enintään kahden kilpailukauden (kilpailukausi = kalenterivuosi) aikana. Tulokset tulee toimittaa ilmoittautumisen yhteydessä. Oriin tulee kuitenkin suorittaa jalostusarvostelutilaisuudessa vaaditut suorituskokeet. Mikäli oriilla on palkitsemiseen oikeuttavat kilpailutulokset, rakennepisteet eivät vaikuta palkitsemiseen.

Palkintoihin oikeuttavat minimivaatimukset ovat seuraavat:

vähintään **3-tason kilpailu**

- kouluratsastus	helppo A
- esteratsastus	100 cm/110 cm
- kenttäratsastus	sh-helppo
- valjakkoajo	vaativa

<i>I palkinto</i>	esteratsastus:	12 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta perusradalta, joista vähintään puolet 110 cm tasolla
	kouluratsastus:	12 sijoitusta tai yli 64 % tulosta
	kenttäratsastus:	6 sijoitusta
	valjakkoajo:	6 sijoitusta kokonaiskilpailussa
<i>II palkinto</i>	esteratsastus:	8 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta perusradalta, joista vähintään puolet 110 cm tasolla
	kouluratsastus:	8 sijoitusta tai yli 64 % tulosta
	kenttäratsastus:	4 sijoitusta
	valjakkoajo:	4 sijoitusta kokonaiskilpailuissa
<i>III palkinto</i>	esteratsastus:	6 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta perusradalta, joista vähintään puolet 110 cm tasolla
	kouluratsastus:	6 sijoitusta tai yli 64 % tulosta
	kenttäratsastus:	3 sijoitusta
	valjakkoajo:	3 sijoitusta kokonaiskilpailusta

4.1.2. TAMMAT

Hyväksyminen

Tamma voidaan hyväksyä jalostusarvostelussa, mikäli se suorittaa hyväksytyt ratsastettavuus- tai ratsastuskokeet. Hyväksymiseen tamman tulee saada jokaisesta arvostelukohdasta vähintään 5 pistettä. Mikäli tamma tulee hylätyksi ratsastuskokeissa, mutta täyttää ratsastettavuuskokeen vaatimukset, voidaan hevonen esittää ratsastettavuuskokeella samassa arvostelutilaisuudessa.

Suorituskokeet

Askellajikokeessa arvioidaan kaikki askellajit sekä kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Käynnin tulee olla tahdikasta, irtonaista, rentoa, aktiivista ja matkaavoittavaa. Ravin tulee olla tahdikasta, irtonaista, säännöllistä, joustavaa ja lennokasta. Laukan tulee olla matkaavoittavaa, tahdikasta, kevyttä ja lennokasta. Hevosen tulee kantaa itsensä kaikissa askellajeissa.

Ratsastettavuuskoe

Tamma voidaan hyväksyä jalostusarvostelussa ratsastettavuuskokeen perusteella. Ratsastettavuuskokeella arvioitava tamma voidaan palkita vain kilpailutulosten perusteella.

Ratsastettavuuskokeessa tamman tulee esittää kaikki askellajit suoralla ja kaarevalla uralla molempiin suuntiin ja sen tulee pystyä tekemään siirtymisiä askellajien välillä sekä askellajien sisällä. Lisäksi tamman tulee

- pysähtyä (5 sek.)
- peruuttaa
- esittää ravissa 10 m voltti
- esittää laukassa 20 m ympyrä

Askellajien arvostelu tehdään sekä oman että testiratsastajan kanssa. Kokeessa arvioidaan 1) käynti 2) ravi 3) laukka sekä 4) kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Ratsastettavuuden arvioinnin tekee testiratsastaja. Testiratsastaja kiinnittää erityistä huomiota hevosen yhteistyöhaluun, eteenpäinpyrkimykseen ja tasapainoon sekä kykyyn lyhentää ja pidentää askelta.

Jalostusarvostelutilaisuuden suorituskokeet

Tamma voidaan palkita I, II tai III palkinnolla, mikäli se suorittaa askellaji- ja estekokeet. Askellajikokeena suoritetaan suomenhevostammojen jalostusarvostelu -ohjelma.

Askellajien arvostelu tehdään sekä oman että testiratsastajan kanssa. Kokeessa arvioidaan 1) käynti 2) ravi 3) laukka sekä 4) kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Ratsastettavuuden arvioinnin tekee testiratsastaja. Testiratsastaja kiinnittää erityistä huomiota hevosen yhteistyöhaluun, eteenpäinpyrkimykseen ja tasapainoon sekä kykyyn lyhentää ja pidentää askelta.

Estekoe suoritetaan neljällä esteellä:

1. Okseri	edestä 85 cm, takaa 90 cm ja pituus 100 cm.
2. Pysty	90 cm, kolme puomia, ei maapuomia.
3. Porttipysty	85 cm (puomi ylimmäisenä)
4. Sarja	pysty 85 cm maapuomilla, okseri edestä 85 cm, takaa 90 cm ja pituus 100 cm, sarjaväli 10,30 m, pienhevosten sarjaväli 9,70 m

Verryttelyesteinä ovat kaikki radan esteet madallettuina. Varsinaisessa testissä perusrata hypätään kokonaan ilmoitetuilla estekorkeuksilla. Tämän jälkeen esteitä voidaan korottaa mikäli hevonen vaikuttaa kyvykkäältä. Pudotukset ja kiellot vaikuttavat hevosen arvosteluun. Mikäli hevonen kieltää perusradalla kolmesti estekokeen aikana, suoritus hylätään.

4- ja 5-vuotiailta tammoilta vähennetään estekorkeudesta 10 cm. Pienhevosten sarjaväli on 9,70 m. Estekokeessa arvioidaan 1) tekniikka 2) kapasiteetti ja laukka, 3) asenne ja yhteistyöhalu pistein 4-10. Puolikkaita pisteitä voidaan käyttää. Lautakunta seuraa myös verryttelyä.

Pisteytys ja palkitseminen

Suorituskokeiden pisteytys

Suorituskokeiden kokonaispisteiden enimmäismäärä on 40. Kokonaispisteet muodostuvat yhteenlaskettuna askellajipisteiden keskiarvo, estepisteiden keskiarvo, ratsastettavuus ja luonne.

Eri osakoikeista pisteet muodostuvat seuraavasti:

Käynti	4-10 pistettä
Ravi	4-10 pistettä
Laukka	4-10 pistettä
Askellajipisteiden keskiarvo	4-10 pistettä
Tekniikka	4-10 pistettä
Kapasiteetti ja laukka	4-10 pistettä
Estepisteiden keskiarvo	4-10 pistettä
Testiratsastajan pisteet, ratsastettavuus	4-10 pistettä
Askellajikokeen kuuliaisuus ja yhteistyökyky	4-10 pistettä
Estekokeen asenne ja yhteistyöhalu	4-10 pistettä
Rakennearvostelun luonnepiste	4-10 pistettä
Mittauksen luonnepiste	4-10 pistettä
Kokonaisluonnepiste	4-10 pistettä

Palkitseminen jalostusarvostelussa

Tamma voidaan palkita, mikäli se suorittaa ratsastuskokeet. Tamman palkitseminen määräytyy kokonaisarvostelun perusteella. Palkitsemiseen vaikuttavat sekä rakenne- että suoritusominaisuudet. Suorituskoepisteet määräävät hevosen palkinnon, mikäli rakennepisteet ovat kyseiselle palkintoluokalle riittävät. Terveysominaisuudet voivat laskea palkintoa.

<i>I palkinto</i>	suorituskoee vähintään 34	rakenne vähintään 38
<i>II palkinto</i>	suorituskoee vähintään 30	rakenne vähintään 36
<i>III palkinto</i>	suorituskoee vähintään 26	rakenne vähintään 34

Palkitsemiseen oikeuttavat kilpailutulokset

Tamma voidaan palkita myös kilpailusuoritusten perusteella. Kilpailutulokset voi hankkia useammasta eri lajista ja tammoilla niiden saavuttamiseen ei ole aikarajoitusta. Tulokset tulee toimittaa ilmoittautumisen yhteydessä. Tamman tulee kuitenkin suorittaa jalostusarvostelutilaisuudessa joko ratsastettavuus- tai ratsastuskokeet. Mikäli tammalla on palkitsemiseen riittävät kilpailutulokset, rakennepisteet eivät vaikuta palkitsemiseen.

vähintään **3-tason kilpailu**

- kouluratsastus: helppo A, vähintään 62 % tulos
- esteratsastus: 100 cm/110 cm, virhepisteetön suoritus perusradalta
- kenttäratsastus: sh-helppo
- valjakkoajo: vaativa

I palkinto esteratsastus: 8 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta perusradalta, joista vähintään puolet 110 cm tasolla
kouluratsastus: 8 sijoitusta tai yli 62 % tulosta
kenttäratsastus: 4 sijoitusta
valjakkoajo: 4 sijoitusta kokonaiskilpailusta

II palkinto esteratsastus: 6 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta perusradalta, joista vähintään puolet 110 cm tasolla
kouluratsastus: 6 sijoitusta tai yli 62 % tulosta
kenttäratsastus: 3 sijoitusta
valjakkoajo: 3 sijoitusta kokonaiskilpailusta

III palkinto esteratsastus: 4 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta perusradalta, joista vähintään puolet 110 cm tasolla
kouluratsastus: 4 sijoitusta tai yli 62 % tulosta
kenttäratsastus: 2 sijoitusta
valjakkoajo: 2 sijoitusta kokonaiskilpailusta

4.2. JÄLKELÄISARVOSTELU

4.2.1. JÄLKELÄISARVOSTELU, ORIIT

Oriilla on jalostusarvostelussa hyväksytyjä jälkeläisiä samalla jalostussuunnalla tai jälkeläisiä, jotka ovat saavuttaneet vaadittavat kilpailutulokset:

Valio-palkinto Vähintään 15 palkittu jalostusarvostelussa R-suunnalla.
Tai vaihtoehtoisesti vähintään 10 palkittu jalostusarvostelussa R-suunnalla ja lisäksi 5 palkittu jalostusarvostelussa R-suunnalla tai niillä on vaaditut kilpailutulokset.

L3 I palkinto Vähintään 10 hyväksytyt jalostusarvostelussa R-suunnalla.
Tai vaihtoehtoisesti vähintään 7 hyväksytyt jalostusarvostelussa R-suunnalla ja lisäksi 3 hyväksytyt jalostusarvostelussa R-suunnalla tai niillä on vaaditut kilpailutulokset.

Sama jälkeläinen voi täyttää sekä jalostusarvostelu- että kilpailutulosvaatimuksen.

4.2.2. JÄLKEÄISARVOSTELU, TAMMAT

Tammalla on jalostusarvostelussa hyväksytyjä jälkeläisiä R-suunnalla tai jälkeläisiä, jotka ovat saavuttaneet vaadittavat kilpailutulokset:

Valio-palkinto	Vähintään 5 jälkeläistä, joista neljä hyväksytyt jalostusarvostelussa R-suunnalla, joista vähintään 2 palkittua tai kaksi palkittu jalostusarvostelussa R-suunnalla ja kolmella vaaditut kilpailutulokset.
<i>L3 I palkinto</i>	Vähintään 4 jälkeläistä, joista kolme hyväksytyt jalostusarvostelussa R-suunnalla, joista vähintään 1 palkittu tai yksi palkittu jalostusarvostelussa R-suunnalla ja kolmella vaaditut kilpailutulokset.
<i>L3 II palkinto</i>	Vähintään 3 jälkeläistä, joista kaksi hyväksytyt jalostusarvostelussa R-suunnalla, joista vähintään 1 palkittu tai yksi palkittu jalostusarvostelussa R-suunnalla ja kahdella vaaditut kilpailutulokset.

Sama jälkeläinen voi täyttää sekä jalostusarvostelu- että kilpailutulosvaatimuksen.

Jälkeläisiltä vaadittavat kilpailutulokset:

4-5 -vuotiaalla jälkeläisellä tulee olla saavutettuna vähintään yksi seuraavista kilpailutuloksista vähintään 2-tason kilpailuista:

Esteratsastus:	90 cm enintään 4 virhepistettä perusradalta
Kouluratsastus:	helppo B 60% tulos
Kenttäratsastus:	harrasteluokasta hyväksytyt kokonaistulos, lisäksi rataesteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
Valjakkoajo:	valjakkoajon helpossa luokassa hyväksytyt kokonaistulos ja koulukokeessa vähintään 60 % tulos

Sijoittunut laatuarvostelufinaalissa 5-vuotiaana

6-vuotiaalla tai vanhemmalla jälkeläisellä tulee olla saavutettuna vähintään yksi seuraavista tuloksista vähintään 3-tason kilpailusta:

Esteratsastus:	100 cm enintään 4 virhepistettä perusradalta tai sijoittunut kasvattajakilpailussa
Kouluratsastus:	Helppo A 60 % tulos tai sijoittunut kasvattajakilpailussa
Kenttäratsastus:	suomenhevosten helpossa luokassa hyväksytyt kokonaistulos, lisäksi rataesteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
Valjakkoajo:	vaativassa luokassa hyväksytyt kokonaistulos ja koulukokeesta vähintään 62 %

5. PIENHEVOSSUUNTA (P)

5.1. YKSILÖARVOSTELU

Pienhevosten jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan puhtasrotuiset suomenhevoset, joiden säkä- ja lautaskorkeus on 148 cm tai vähemmän.

5.1.1. ORIIT

Hyväksyminen

Ori voidaan hyväksyä pienhevossuunnalle, jos se suorittaa hyväksytysti ratsastettavuuskokeen tai ajettavuuskokeen. Lisäksi oriin tulee saada jokaisesta arvostelukohdasta vähintään viisi pistettä ja rakennepisteiden yhteismäärän on oltava vähintään 30.

Ratsastettavuuskoe

Ratsastettavuuskokeeseen kuuluvat askellaji- ja estekoe sekä testiratsastus.

Askellajikoe ja testiratsastus

Askellajikokeessa arvioidaan 1) käynti 2) ravi 3) laukka sekä 4) kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Askellajien arvostelu suoritetaan sekä oman ratsastajan että testiratsastajan kanssa. Ratsastettavuuden arvioinnin tekee testiratsastaja. Testiratsastaja kiinnittää erityistä huomiota hevosen yhteistyöhaluun, eteenpäinpyrkimykseen ja tasapainoon sekä kykyyn lyhentää ja pidentää askelta.

Käynnin tulee olla tahdikasta, irtonaista, aktiivista ja matkaavoittavaa. Ravin tulee olla tahdikasta, irtonaista, säännöllistä ja joustavaa. Laukan tulee olla matkaavoittavaa, tahdikasta ja kevyttä. Hevosen tulee kantaa itsensä kaikissa askellajeissa.

4- ja 5-vuotiaan oriin tulee esittää kaikki askellajit suoralla ja kaarevalla uralla molempiin suuntiin ja sen tulee pystyä tekemään siirtymisiä askellajien välillä sekä askellajien sisällä. Lisäksi oriin tulee

- pysähtyä (5 sek.)
- peruuttaa
- esittää ravissa 10 m volttti
- esittää laukassa 20 m ympyrä

6-vuotiaat ja vanhemmat oriit suorittavat askellajikokeen kouluohjelman muodossa. Askellajikokeena suoritetaan Suomenpienhevosoriiden jalostusarvosteluohjelma, 6-vuotiaat ja vanhemmat oriit (rata A).

Estekoe

Estekokeessa arvostelukohdat ovat 1) tekniikka, 2) kapasiteetti ja laukka, 3) asenne ja yhteistyöhalu. Pisteitä annetaan 4-10, puolikkaita pisteitä voidaan käyttää.

4-vuotiaat oriit

4-vuotiaat oriit suorittavat irtohypytyksen. Irtohypytyksessä suoritetaan kolmen esteen pysty-pysty-okseri – sarjalla. Esteet ovat puomiesteitä. Varsinaisena arvosteluesteenä on nousuokseri, pystyt ovat apuesteit. Arvosteluesteen vähimmäiskorkeus on 80 cm. Esteitä voidaan korottaa, mikäli hevonen vaikuttaa kyvykkäältä.

5-vuotiaat ja vanhemmat oriit

5-vuotiaat ja vanhemmat oriit suorittavat esteradan, joka koostuu neljästä esteestä. Kaikki esteet ovat puomiesteitä. Rataan kuuluvat pysty-okseri –sarja (kahden askeleen väli n. 10 m). Muut esteet ovat pysty ja okseri. Esteiden vähimmäiskorkeus on 70 cm. Esteitä voidaan korottaa, mikäli hevonen vaikuttaa kyvykkäältä.

Verryttelyesteinä ovat 2. ja 1. madallettuina. Varsinaisessa testissä perusrata hypätään kokonaan ilmoitetuilla estekorkeuksilla. Tämän jälkeen toisella kierroksella rata hypätään korotettuna. Lisäksi voidaan pyytää hyppäämään vielä muita esteitä, joita voidaan korottaa, mikäli hevonen vaikuttaa kyvykkäältä. Pudotukset ja kiellot vaikuttavat hevosen arvosteluun. Mikäli hevonen kieltää kolmesti estekokeen perusradan aikana, suoritus hylätään.

Ajettavuuskoe

Ajettavuuskokeessa arvioidaan 1) käynti 2) ravi sekä 3) kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Askellajien arvostelu suoritetaan sekä oman että testiohjastajan kanssa. Ajettavuuden arvioinnin tekee testiohjastaja. Testiohjastaja kiinnittää erityisesti huomiota hevosen yhteistyöhaluun, eteenpäin pyrkimykseen ja toimivuuteen. Laukan arvostelu suoritetaan vapaana tai liinassa esitettynä.

Käynnin tulee olla tahdikasta, irtonaista, aktiivista ja matkaavoittavaa. Ravin tulee olla tahdikasta, irtonaista, säännöllistä ja joustavaa. Laukan tulee olla matkaavoittavaa, tahdikasta ja kevyttä.

4-vuotiaat oriit suorittavat ajokokeen, jossa niiden tulee esittää käynti ja ravi suoralla ja kaarevalla uralla molempiin suuntiin ja niiden tulee pystyä tekemään siirtymisiä askellajien välillä sekä askellajien sisällä. Lisäksi oriiden tulee esittää pysähdys (5 s.) ja peruutus.

5-vuotiaat ja vanhemmat oriit suorittavat tehtäväpainottoisen ajokokeen. Kun tuomari antaa luvan, aloitetaan ohjelma. Vaaditut tehtävät voi suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä. Ajoalue on noin 20 x 40 metriä.

Oriin tulee suorittaa:

- Pysähdys 5 s
- Pysähdys 5 s ja peruutus 3-6 askelta
- Temponlisäys/askeleen pidennys käynnissä ja ravissa
- Pujottelu ravissa 3 kartiota, välit 12 m
- Siirtymä: ravi - käyntiä 4-6 askelta - ravi
- Ravissa ympyrä (halkaisija 20 m) kumpaankin suuntaan

Suorituskokeiden kokonaispisteiden enimmäismäärä on 40. Kokonaispisteet muodostuvat yhteenlaskettuna askellajien pisteiden keskiarvosta ja testiohjastan antamista ajettavuuskokeen pisteistä x 2 ja luonnepisteestä.

Pisteet ja palkitseminen

Ratsastettavuuskokeiden pisteet:

Suorituskokeiden kokonaispisteiden enimmäismäärä on 40. Kokonaispisteet muodostuvat yhteenlaskettuna askellajipisteiden keskiarvosta ja estepisteiden keskiarvosta sekä ratsastettavuus- ja luonnepisteistä.

Eri osakokeista pisteet muodostuva seuraavasti:

Käynti	4-10 pistettä
Ravi	4-10 pistettä
Laukka	4-10 pistettä
Askellajipisteiden keskiarvo	4-10 pistettä
Tekniikka	4-10 pistettä
Kapasiteetti ja laukka	4-10 pistettä
Estepisteiden keskiarvo	4-10 pistettä
Testiratsastajan pisteet, ratsastettavuus	4-10 pistettä
Askellajikokeen kuuliaisuus ja yhteistyökyky	4-10 pistettä
Estekokeen asenne ja yhteistyöhalu	4-10 pistettä
Rakennearvostelun luonnepiste	4-10 pistettä
Mittauksen luonnepiste	4-10 pistettä
Eläinlääkärintarkastuksen luonnepiste	4-10 pistettä
Kokonaisluonnepiste	4-10 pistettä

Ajettavuuskokeiden pisteet:

Suorituskokeiden kokonaispisteiden enimmäismäärä on 40. Kokonaispisteet muodostuvat yhteenlaskettuna ajettavuuskokeen askellajien pisteiden keskiarvosta ja ajettavuuskokeen pisteistä x 2 ja luonnepisteestä.

Eri osakoikeista pisteet muodostuvat seuraavasti:

Käynti	4-10 pistettä
Ravi	4-10 pistettä
Laukka	4-10 pistettä
Askellajipisteiden keskiarvo	4-10 pistettä
Testiohjastajan pisteet, ajettavuus	4-10 pistettä x 2
Ajettavuuskokeen kuuliaisuus ja yhteistyökyky	4-10 pistettä
Asenne ja yhteistyöhalu laukan esittämisessä	4-10 pistettä
Rakennearvostelun luonnepiste	4-10 pistettä
Mittauksen luonnepiste	4-10 pistettä
Eläinlääkärin luonnepiste	4-10 pistettä
Kokonaisluonnepiste	4-10 pistettä

Palkitseminen

Oriin palkitseminen määräytyy kokonaisarvostelun perusteella. Palkitsemiseen vaikuttavat sekä rakennettä suoritusominaisuudet. Suorituskoepisteet määräävät hevosen palkinnon, mikäli rakennepisteet ovat kyseiselle palkintoluokalle riittävät. Terveysominaisuudet voivat laskea palkintoa.

I palkinto	suorituskoee vähintään 34	rakenne vähintään 38
II palkinto	suorituskoee vähintään 30	rakenne vähintään 36
III palkinto	suorituskoee vähintään 26	rakenne vähintään 34

Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan jokaisesta arvostelukohdasta vähintään 5 pistettä. Rakennepisteiden yhteispistemäärän tulee olla vähintään 30 ja suorituspisteiden yhteispistemäärän tulee olla vähintään 22.

Kilpailutulokset

Ori voidaan palkita myös kilpailusuoritusten perusteella. Kilpailutulokset tulee toimittaa ilmoittautumisen yhteydessä. Kilpailutulokset voidaan hankkia useammasta eri lajista. Kilpailutulokset tulee saavuttaa enintään kahden kilpailukauden aikana, (kilpailukausi = kalenterivuosi). Kilpailusuoritukset eivät kuitenkaan korvaa suorituskoetta, vaan oriin tulee osallistua joko ratsastettavuus- tai ajettavuuskokeeseen.

Kilpailutulokset tulee saavuttaa vähintään 2-tason kilpailuissa vähintään seuraavilla tasoilla:

- kouluratsastus helppo A
- esteratsastus 90 cm
- kenttäratsastus harraste
- valjakkoajo helppo vaativa

Palkitsemiseen oikeuttavat tulosvaatimukset ovat:

I palkinto

kouluratsastus:	8 sijoitusta tai helppo A vähintään 60 % tulosta
esteratsastus:	8 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta
kenttäratsastus:	4 sijoitusta harrasteluokka, hyväksytty kokonaistulos, lisäksi rataesteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
valjakkoajo:	4 sijoitusta kokonaiskilpailusta

II palkinto

kouluratsastus:	6 sijoitusta tai helppo A vähintään 60 % tulosta
esteratsastus:	6 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta (uusinta radoilla 0-0) vähintään 90 cm
kenttäratsastus:	3 sijoitusta harrasteluokka, hyväksytty kokonaistulos, lisäksi rataesteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
valjakkoajo:	3 sijoitusta kokonaiskilpailusta

III palkinto

kouluratsastus:	4 sijoitusta tai helppo A vähintään 60 % tulosta
esteratsastus:	4 sijoitusta tai virhepisteetöntä suoritusta (uusinta radoilla 0-0) vähintään 90 cm
kenttäratsastus:	2 sijoitusta harrasteluokka, hyväksytty kokonaistulos, lisäksi rataesteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
valjakkoajo:	2 sijoitusta kokonaiskilpailusta

5.1.2. TAMMAT

Hyväksyminen

Tamma voidaan hyväksyä jalostusarvostelussa pienhevossuunnalle, mikäli se suorittaa hyväksytysti ratsastettavuus- tai ajettavuuskokeen. Lisäksi tamman tulee saada jokaisesta arvostelukohdasta vähintään viisi pistettä ja rakennepisteiden yhteismäärän on oltava vähintään 30.

Ratsastettavuus:

Ratsastettavuuskokeeseen kuuluvat askellajikoe ja testiratsastus. Askellajien arvostelu tehdään sekä oman että testiratsastajan kanssa.

Askellajikokeessa arvioidaan 1) käynti 2) ravi 3) laukka sekä 4) kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Lisäksi ratsastettavuuskoe arvioidaan asteikolla 4-10, jolloin kiinnitetään huomiota erityisesti hevosen toimivuuteen kokeen aikana. Askellajien arvostelu suoritetaan sekä oman ratsastajan että testiratsastajan kanssa. Ratsastettavuuden arvioinnin tekee testiratsastaja. Testiratsastaja kiinnittää erityistä huomiota hevosen yhteistyöhaluun, eteenpäinpyrkimykseen ja tasapainoon sekä kykyyn lyhentää ja pidentää askelta.

Käynnin tulee olla tahdikasta, irtonaista, aktiivista ja matkaavoittavaa. Ravin tulee olla tahdikasta, irtonaista, säännöllistä ja joustavaa. Laukan tulee olla matkaavoittavaa, tahdikasta ja kevyttä. Hevosen tulee kantaa itsensä kaikissa askellajeissa.

Ratsastettavuuskokeeseen osallistuvat tammam suorittavat Suomenpienhevostammojen jalostusarvosteluohjelman (rata B).

Ajettavuus

Ajettavuuskokeeseen kuuluvat ajokoe sekä oman että testiohjastajan kanssa.

Ajettavuuskokeessa arvioidaan 1) käynti 2) ravi sekä 3) kuuliaisuus ja yhteistyökyky. Askellajien arvostelu suoritetaan sekä oman ohjastajan että testiohjastajan kanssa. Ajettavuuden arvioinnin tekee testiohjastaja. Testiohjastaja kiinnittää erityistä huomiota tamman yhteistyöhaluun, eteenpäinpyrkimykseen ja toimivuuteen.

Laukka arvioidaan vapaana tai liinassa esitettynä.

Käynnin tulee olla tahdikasta, irtonaista, aktiivista ja matkaavoittavaa. Ravin tulee olla tahdikasta, irtonaista, säännöllistä ja joustavaa. Laukan tulee olla matkaavoittavaa, tahdikasta ja kevyttä.

Ajettavuuskoe

Ajettavuuskokeessa tammam suorittavat ajokokeen annetun ohjelman mukaisesti. Kun tuomari antaa luvan, aloitetaan ohjelma. Vaaditut tehtävät voi suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä. Ajoalueen koko on noin 20 x 40 metriä.

Tamman tulee suorittaa:

- Pysähdys 5 s
- Pysähdys 5 s ja peruutus 3-6 askelta
- Temponlisäys/askeleen pidennys käynnissä ja ravissa
- Pujottelu ravissa 3 kartiota, välit 12 m
- Siirtymä: ravi - käyntiä 4-6 askelta - ravi
- Ravissa ympyrä (halkaisija 20 m) kumpaankin suuntaan

Pisteytys ja palkitseminen

Ajettavuus- tai ratsastettavuuskokeen hyväksytysti suorittanut tamma voidaan palkita I, II tai III palkinnolla. Suorituskoikeessa arvioidaan askellajit, ajettavuus tai ratsastettavuus sekä kuuliaisuus ja yhteistyökyky.

Ajettavuus- ja ratsastettavuuskokeen kokonaispisteiden enimmäismäärä on 40. Kokonaispisteet muodostuvat yhteenlaskettuna askellajien keskiarvosta, ajettavuus- tai ratsastettavuuskokeen pisteistä x 2 ja luonnepisteistä.

Eri osakoikeista pisteet muodostuvat seuraavasti:

Käynti	4-10 pistettä
Ravi	4-10 pistettä
Laukka	4-10 pistettä
Askellajipisteiden keskiarvo	4-10 pistettä
Testiratsastajan tai -ohjastajan pisteet, ratsastettavuus/ajettavuus	4-10 pistettä x 2
Ajettavuus-/ratsastettavuuskokeen kuuliaisuus ja yhteistyökyky	4-10 pistettä
Asenne ja yhteistyöhalu laukan esittämisessä	4-10 pistettä
Rakennearvostelun luonnepiste	4-10 pistettä
Mittauksen luonnepiste	4-10 pistettä
Kokonaisluonnepiste	4-10 pistettä

Palkinto määräytyy suorituskokeen ja rakennepisteiden perusteella seuraavasti:

I palkinto	suorituskoe vähintään 34	rakenne vähintään 38
II palkinto	suorituskoe vähintään 30	rakenne vähintään 36
III palkinto	suorituskoe vähintään 26	rakenne vähintään 34

Suorituskoepisteet määräävät hevosien palkinnon, mikäli rakennepisteet ovat kyseiselle palkintoluokalle riittävät. Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan jokaisesta arvostelukohdasta vähintään 5 pistettä.

Kilpailutulokset

Tamma voidaan palkita myös kilpailusuoritusten perusteella. Kilpailusuoritukset eivät kuitenkaan korvaa suorituskoea, vaan tamman tulee osallistua joko ratsastettavuus- tai ajettavuuskokeeseen. Kilpailutulosten perusteella voidaan nostaa tamman palkintoluokkaa. Kilpailutulokset voidaan hankkia useammasta eri lajista ja tammoilla niiden saavuttamiseen ei ole aikarajoitusta.

Kilpailutulokset tulee saavuttaa vähintään 2-tason kilpailussa seuraavasti:

- kouluratsastus helppo B
- esteratsastus vähintään 70 cm
- kenttäratsastus harraste
- valjakkoajo helppo vaativa

Palkitsemiseen oikeuttavat tulosvaatimukset:

I palkinto

kouluratsastus:	8 sijoitusta tai helppo B 60 % tulosta
esteratsastus:	8 sijoitusta tai nollarataa vähintään 70 cm
kenttäratsastus:	4 sijoitusta harrasteluokka, hyväksytyt kokonaistulos, lisäksi rataasteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
valjakkoajo:	4 sijoitusta kokonaiskilpailusta

II palkinto

kouluratsastus:	6 sijoitusta tai helppo B 60 % tulosta
esteratsastus:	6 sijoitusta tai nollarataa (uusinta radoilla 0-0) vähintään 70 cm
kenttäratsastus:	3 sijoitusta harrasteluokka, hyväksytyt kokonaistulos, lisäksi rataasteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
valjakkoajo:	3 sijoitusta kokonaiskilpailusta

III palkinto

kouluratsastus:	4 sijoitusta tai helppo B 60 % tulosta
esteratsastus:	4 sijoitusta tai nollarataa (uusinta radoilla 0-0) vähintään 70 cm
kenttäratsastus:	2 sijoitusta harrasteluokka, hyväksytyt kokonaistulos, lisäksi rataasteiltä enintään 8 estevirhettä ja maastoestekoe estevirheittä
valjakkoajo:	2 sijoitusta kokonaiskilpailusta

5.2. JÄLKELÄISARVOSTELU

5.2.1. JÄLKELÄISARVOSTELU, ORIIT

Valio vähintään 10 jalostusarvostelussa palkittua jälkeläistä

L3 I palkinto vähintään 6 jalostusarvostelussa hyväksytyä jälkeläistä

Jälkeläisistä vähintään puolet on oltava jalostusarvosteltu P-suunnalla, lisäksi puolet jälkeläisistä voi olla:

- hyväksytyt tai palkittu (Valio) jalostusarvostelussa toiselle jalostussuunnalle tai
- saavuttanut hyväksytyt tuloksen vähintään 2-tason ratsastus- tai valjakkoajokilpailuissa.

Sama jälkeläinen voi täyttää sekä jalostusarvostelu- että kilpailuvaatimuksen.

5.2.2. JÄLKEÄISARVOSTELU, TAMMAT

P-suunnalla tammalla on jälkeläisiä

<i>Valio-palkinto</i>	vähintään 5, joista vähintään kolme hyväksytty jalostusarvostelussa ja näistä vähintään kaksi palkittu jalostusarvostelussa vastaavalla suunnalla ja kahdella hyväksytty tulos vähintään 2-tason ratsastus- tai valjakkokilpailuissa
<i>L3 I palkinto</i>	vähintään 4, joista vähintään kaksi hyväksytty jalostusarvostelussa ja näistä vähintään yksi palkittu jalostusarvostelussa vastaavalla suunnalla ja yhdellä hyväksytty tulos vähintään 2-tason ratsastus- tai valjakkokilpailuissa
<i>L3 II palkinto</i>	vähintään 3, joista vähintään kaksi hyväksytty jalostusarvostelussa ja näistä vähintään yksi hyväksytty vastaavalle jalostussuunnalle tai yksi hyväksytty vastaavalle suunnalle ja yhdellä hyväksytty tulos vähintään 2-tason ratsastus- tai valjakkokilpailuissa

Sama jälkeläinen voi täyttää sekä jalostusarvostelu- että kilpailuvaatimuksen.

6. TYÖHEVOSSUUNTA (T)

6.1. YKSILÖARVOSTELU

6.1.1. ORIIT

Hyväksyminen

Ehtona oriin hyväksymiselle T-suunnan jalostusarvostelussa on, että oriin käyntiaika on enintään 10 min/km, juoksuaika enintään 2.30 min/km ja vetotulos vähintään 5 porrasta tai ori on vetokokeen asemesta suorittanut hyväksytyyn ajettavuuskokeen ja saanut vähintään 5 pistettä muista arvostelukohdista.

Palkitseminen

T-suunnalla oriilla vähimmäispisteet ovat:

ajo-tai vetokoe väh.	käynti väh.	vetotyyli, liikkeet, luonne väh.	rakenne väh.
I palkinto 18	6	8	38
II palkinto 16	5	7	36
III palkinto 14	5	6	34

Työhevossuunnan oriiden palkitsemisessa otetaan huomioon mahdolliset sijoittumiset Suomen Hippoksen valvomissa työkilpailuissa. T-suunnalle jalostusarvostelussa hyväksytyyn oriin jalostusarvostelupalkinto voidaan korottaa I palkinnoksi, mikäli ori on voittanut valtakunnallisen työmestaruuskilpailun. Muu menestyminen valtakunnallisessa työmestaruuskilpailussa otetaan huomioon jalostusarvostelupalkintojen korotuksissa Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan harkinnan mukaan.

6.1.2. TAMMAT

Hyväksyminen

Ehtona tamman hyväksymiselle T-suunnan jalostusarvostelussa on, että tamman käyntiaika on enintään 10 min/km ja vetotulos vähintään 5 porrasta tai vetokokeen asemesta tamman on suorittanut hyväksytyyn ajettavuuskokeen sekä saavuttanut vähintään 5 pistettä muista arvostelukohdista.

Palkitseminen

T-suunnalla tammalla vähimmäispisteet ovat:

ajo-tai vetokoe väh.	käynti väh.	vetotyyli, liikkeet, luonne väh.	rakenne väh.
I palkinto 18	6	8	38
II palkinto 16	5	7	36
III palkinto 14	5	6	34

Työhevossuunnan tammojen palkitsemisessa otetaan huomioon mahdolliset sijoittumiset Suomen Hippoksen valvomissa työkilpailuissa.

T-suunnalle jalostusarvostelussa hyväksytyt tamman jalostusarvostelupalkinto voidaan korottaa I palkinnoksi, mikäli tamma voittaa valtakunnallisen työmestaruuskilpailun. Muu menestyminen valtakunnallisessa työmestaruuskilpailussa otetaan huomioon jalostusarvostelupalkintojen korotuksissa Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan harkinnan mukaan.

6.1.3 SUORITUSKOKKEET

T- SUUNNAN VETOKOE

T-suunnan jalostusarvostelussa määrätään vetokokeen kuorman suuruus hevosen arviopainon mukaan. Arviopainon laskeminen perustuu hevosen kolmeen mittaan siten, että säkäkorkeus, rungon pituus ja lautasen leveys lasketaan yhteen. Näin saatu mittaluku vastaa hevosen arviopainoa seuraavan taulukon mukaan.

Säkäkorkeus, rungon pituus ja lautasleveys

yhteensä, cm	Arviopaino, kg
360-361	450
362-363	460
364-365	470
366-367	480
368-369	490
370-371	500
372-373	510
374-375	520
376-377	530
378-379	540
380-381	550
382-383	560
384-385	570
386-387	580
388-389	590
390-391	600
392-393	610
394-395	620
396-397	630
398-399	640
400-401	650
402-403	660
404-405	670
406-407	680
408-409	690
410-411	700

Vetokoe suoritetaan siten, että hevonen vetää keskikarkealla hiekalla rekikuormaa, jonka vetovastus on mitattu. Kuormatun reen ja hiekan välinen kitka mitataan jousi- tai vastaavalla vaa'alla siten, että 1000 kg:n painoista (brutto) kuormaa vedetään tasaisella nopeudella. Mittarin lukema osoittaa kilomääräisen vetovastuksen, jonka perusteella lasketaan, montako prosenttia vetovastus on kuorman painosta (kitka%).

Kuorman suuruus määrätään hevosen arviopainon perusteella ja sitä lisätään portaittain. Ensimmäisen portaen vetovastus on 36 % hevosen arviopainosta. Kullakin seuraavalla portaalla vetovastusta lisätään 6 % hevosen arviopainosta. Kuorman paino lasketaan seuraavan kaavan mukaan: portaen vetovastus % x hevosen arviopaino / kitka %.

Hevonen vetää hiekaesteessä rekikuormaa 10 metrin portaita kerrallaan. Kuormaa lisätään porrastetulta portaalta. Viiden portaen jälkeen tehdään suunnanvaihdos. Mikäli hevonen pysähtyy portailla eikä lähde liikkeelle yhden minuutin sisällä pysähdyksestä, koe lopetetaan. Mikäli hevonen pysähtyy portailla neljännen kerran, koe lopetetaan.

Hevonen saa kaksi pistettä jokaisesta vetämästään portaasta, kuitenkin yhteensä enintään kaksikymmentä (20) pistettä.

Vetokokeessa arvostellaan hevosen vetotyöli sekä sanallisesti että pistein 4-10.

Käyntikoe ajetaan 500 metrin matkalla 500 kg kuormalla. Ohjastajan lisäksi ajoneuvossa on lautakunnan jäsen tai avustaja.

Käyntikokeessa saavutettu aika kilometriä kohden enintään 8.30 tuottaa kymmenen (10) pistettä, kävely aika enintään 9.00 kahdeksan (8) pistettä, kävely aika enintään 9.30 kuusi (6) pistettä ja kävely aika enintään 10.00 viisi (5) pistettä. Tullakseen hyväksytyksi käyntikokeessa hevosen on saatava vähintään viisi (5) pistettä.

T-SUUNNAN AJETTAVUUSKOE

Ajettavuuskoevaatimukset

Työhevossuunnalle hyväksyttävä ori tai tamma voi vetokokeen asemesta suorittaa ajettavuuskokeen. Siihen kuuluu neljä osaa, joista annetaan 0-5 pistettä kustakin. Tullakseen hyväksytyksi on hevosen saatava vähintään yksi (1) piste jokaisesta osasta ja kokonaispistemäärän on oltava vähintään 10.

1. Valjastus, valjaista riisuminen ja muu käytös
2. Käynti ja pysähdykset
3. Pujottelu
4. Peruutus

Lisäksi ajettavuuskokeeseen osallistuvan hevosen on suoritettava hyväksytysti ajettavuuskokeen vetokoe. Ajettavuuskokeen vetokoetta ei pisteytetä.

Ajettavuuskokeessa kiinnitetään huomio hevosen luonteen taipuisuuteen, varmuuteen ja rauhallisuuteen.

Ajettavuuskokeen suoritus

Ajettavuuskokeen aluksi hevosen ohjastaja valjastaa yksinään hevosen järjestäjän varaamien työkärryjen eteen kohtuullisessa ajassa. Hevonen ajetaan kuormauspaikalle, jossa ohjat lasketaan vapaiksi ja kärryille lastataan noin 200 kg:n kuorma. Hevosen ohjastajan tulee hallita hevonen yksin.

Tämän jälkeen ensimmäinen ajotuomari nousee kärryille ja suorittaa vähintään kaksi liikkeelle lähtöä, lyhyttä ajoa käynnissä ja pysähdystä. Käynnin on oltava säädeltävissä, ts. hevosen on pystyttävä kävelemään sekä hitaasti että joutuisasti. Pysähdyksissä hevonen pidetään paikallaan, kunnes se seisoo vapautuneesti löysin ohjin. Mitä nopeammin hevonen reagoi ohjastajan merkkeihin, sitä paremmat pisteet se voi saada.

Ajettavuuskokeen kolmas osa on pujottelu, joka tehdään käynnissä. Siinä testataan hevosen taipuisuutta ja herkkyyttä. Pujottelurata on merkitty neljällä merkillä, jotka ovat suoralla janalla 7 metrin etäisyydellä toisistaan. Rata ajetaan edestakaisin, kiertäen merkit vuoroin oikealta, vuoroin vasemmalta.

Pujottelun jälkeen hevonen pysäytetään ja sitä peruutetaan noin 5 metriä. Hevosella peruutetaan lisäksi kääntyen 90 astetta. Peruuttamisen jälkeen toinen ajotuomari ajaa samanlaisen reitin. Sen jälkeen toinen ajotuomari ajaa hevosella ravia toisen ajotuomarin arvostellessa sivusta hevosen liikkeiden säännöllisyyden ja puhtauden sekä luonteen vireyden. Samalla arvostellaan hevosen käyntiliikkeitä ja juoksutyyliä.

Käyntinopeuden mittaamista varten kärryihin lastataan lisää kuormaa yhteensä 500 kg saakka. Ohjastaja ajaa sen jälkeen puolen kilometrin käyntikokeen ajanottajan istuessa kyydissä. Lopuksi ajotuomarit seuraavat, kun kuorma puretaan ja hevonen riisutaan valjaista.

Ajettavuuskokeen veto-osuus suoritetaan siten, että hevonen vetää vähintään 300 kg rekikuormaa. Hevosta saa ohjastaa reestä tai maasta käsin.

Hevonen vetää rekikuormaa hiekkasteessä kaksi 10 metrin porrasta, joiden välissä hevonen pysäytetään. Hevosen tulee seistä pysähdyksissä 30s. Toisen portaan jälkeen hevonen käännetään ja hevonen vetää kaksi 10 metrin porrasta toiseen suuntaan, joiden välissä hevonen pysäytetään 30 s ajaksi.

Arvostelu

Kumpikin ajotuomari antaa hevoselle kirjallisen lausunnon ja 0-5 pistettä seuraavista kohteista: a) valjastus, riisuminen ja muu käytös, b) käynti ja pysähdykset, c) pujottelu, d) peruutus. Raviliikkeitä

annetaan lausunto. Pisteet lasketaan yhteen ja se on lopullinen ajettavuuspistemäärä.

Käyntikokeessa saavutettu kilometriaika 8.30 tai parempi antaa kymmenen (10) pistettä, käyntiaika enintään 9.00 antaa kahdeksan (8), enintään 9.30 kuusi (6) ja enintään 10.00 viisi (5) pistettä. Tullakseen hyväksytyksi käyntikokeessa hevosen saatava vähintään viisi (5) pistettä.

Luonnepisteet

Käyttökokeiden luonnepiste	4-10 pistettä
Mittauksen luonnepiste	4-10 pistettä
Eläinlääkärintarkastuksen luonnepiste (oriit)	4-10 pistettä
Rakennearvostelun luonnepiste	4-10 pistettä
Kokonaisluonnepiste	4-10 pistettä

Käyttökoepisteet

Veto- tai ajettavuuskokeen pisteet	0-20 pistettä
Vetotyyli (vetokoe)	4-10 pistettä
Käyntikokeen pisteet	4-10 pistettä
Liikepisteet	4-10 pistettä

6.2. JÄLKEÄISARVOSTELU

6.2.1. JÄLKEÄISARVOSTELU, ORIIT

T-suunnalla oriilla on jalostusarvostelussa T-suunnalla hyväksytyt jälkeläisiä:

<i>Valio-palkinto</i>	vähintään 6, joista vähintään 3 on palkittu jalostusarvostelussa
<i>L3 I palkinto</i>	vähintään 4

6.2.2. JÄLKEÄISARVOSTELU, TAMMAT

T- suunnalla tammalla on jälkeläisiä:

<i>Valio-palkinto</i>	vähintään 5, joista vähintään kaksi on palkittu jalostusarvostelussa vastaavalla suunnalla
<i>L3 I palkinto</i>	vähintään 4, joista vähintään yksi on jalostusarvostelussa palkittu vastaavalla suunnalla
<i>L3 II palkinto</i>	vähintään 3, joista vähintään yksi on jalostusarvostelussa palkittu vastaavalla suunnalla.

Jälkeläisarvostelussa palkitun jälkeläisen voi korvata jälkeläinen, joka on voittanut Valtakunnallisen työmestaruuskilpailun.

7. TAMMAN RAKENNETARKASTUS

Vähintään 4-vuotiaalle tammalle voidaan tehdä rakennetarkastus jalostusarvostelutilaisuuden yhteydessä. Rakennetarkastuksessa tamman mitataan, sen purenta ja jalkaterveys tarkistetaan, arvostellaan kaviot sekä tehdään rakenne- ja liikearvostelu. Hevosesta pisteytetään tyyppi, runko, jalka-asetukset ja liikkeiden säännöllisyys, jalkaterveys ja kaviot.

Rakennetarkastetut tammat hyväksytään myöhemmin jalostusarvostelluiksi jälkeläispalkinnolla, mikäli tamman jälkeläiset täyttävät jälkeläispalkintojen vaatimukset. Mikäli rakennetarkastettavalla tammalla on todettu vakava perinnöllinen terveyshaitta, ei tammaa voida palkita jälkeläisistään. Vakavalla terveyshaitalla tarkoitetaan löydöstä, joka aiheuttaisi tamman hylkäyksen jalostusarvostelussa.

8. ORIIN SIITOKSEEN KÄYTTÖ

Jalostusarvostelussa hyväksytyille oriille myönnetään toistaiseksi voimassa oleva jalostukseen käyttöoikeus.

- 1. Jalostukseen hyväksytyllä oriilla saa astuttaa vuosittain enintään 150 tammaa** kaikki hedelmöittämistavat huomioon ottaen. Oriin omistajan tai pitäjän tulee pitää astutuskirjaa ja astutusluettelo Suomen Hippoksen vahvistamilla lomakkeilla ja toimittaa astutus- ja keinosiemennystiedot vuosittain viimeistään syyskuun 30. päivään mennessä hevosjalostusliittoon tai kirjaa Suomen Hippoksen Heppa-järjestelmään.
- 2. Kuolleen oriin pakastesperman käyttö voidaan hyväksyä tapauskohtaisesti.**
- 3. Lupa hevosten spermankeräysasemille ja spermavarastoille haetaan Aluehallintovirastosta.** Evira vahvistaa luvan myöntämällä hyväksymisnumeron. Lupa edellyttää asianmukaisia sperman keruu ja käsittelytiloja, siemennystiloja sekä riittäviä talli- ja tarhatiloja. Lupahakemusta varten on nimettävä eläinlääkäri, joka vastaa siitä, että asemalla noudatetaan asetettuja vaatimuksia. Lupavaatimukset on määriteltävä eläintautilaissa.
- 4. Suomenhevosoriit, joita käytetään keinosiemennykseen, on testattava vuosittain Taylorella equigenitalis-bakteerin (CEM) sekä virusarteriitin (EVA) varalta.** CEM-näyte on otettava oriilta ennen seuraavaa siitoskautta joulukuun-maaliskuun aikana, kuitenkin ennen ensimmäistä siemennystä. Mikäli oritta ei ole lainkaan käytetty siitokseen edellisen CEM-näytteen jälkeen, testiä ei tarvitse uusida. Mikäli oritta käytetään vain luonnolliseen astutukseen, on CEM-testi otettava vähintään 5 vuoden välein tai aina kun ori on astunut 20 tammaa, kuitenkin yksi testi kaudessa riittää.
- 5. Spermanottoa valvovan eläinlääkärin on tarkastettava, että oriissa ei ennen spermanottoa ole havaittavissa mitään tarttuvaa tautiin viittaavaa.** Sperman pakastuksen yhteydessä ori on myös tutkittava tarttuvien tautien (CEM, EVA) varalta kielteisillä tuloksilla. Hevosten sukusolujen ja alkioiden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon on maa- ja metsätalousministeriö antanut erilliset määräykset ja ohjeet (www.mmm.fi)